

Ustavni sud Crne Gore, u Prvom vijeću za meritorno odlučivanja o ustavnim žalbama, u sastavu: sudija Dragana Đuranović, predsjednica Vijeća i sudije Snežana Armenko i Momirka Tešić, članice Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 48 tačka 10 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore (»Službeni list Crne Gore«, br. 11/15), na sjednici Vijeća od 30. oktobra 2024. godine, je donio

ODLUKU

ODBIJA SE ustavna žalba.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. D.P., iz Podgorice, koga zastupa punomoćnik V.Đ., advokat iz Podgorice, podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Vrhovnog suda Crne Gore, Kž.II br. 1/20, od 4. februara 2020. godine i Vrhovnog Državnog tužilaštva Crne Gore, Ktz.br. 72/19, od 26. decembra 2019. godine i presuda Apelacionog suda Crne Gore, Kž.br. 70/19, od 9. oktobra 2019. godine i Višeg suda u Podgorici, K.br. 7/18, od 15. maja 2019. godine, zbog povrede prava iz člana 32 i člana 35 stav 3 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. U ustavnoj žalbi je, u suštini, navedeno: da osporene odluke ne sadrže razloge u pogledu odlučnih činjenica, odnosno nijesu valjano obrazložene, dok je izreka presude prvostepenog suda nerazumljiva, nejasna i nije u skladu sa utvrđenim činjeničnim stanjem. Takođe su, izvedeni dokazi pogrešno cijenjeni, a u obrazloženju presude nijesu dati određeni i jasni razlozi zašto se u radnjama optuženog stiču svi elementi krivičnih djela za koja je oglašen krivim. Naime, podnosilac smatra, da se u konkretnom slučaju nije radilo o predmetnom krivičnom djelu teško ubistvo u pokušaju iz člana 144 tačka 5 KZ, iz razloga što sud nije nedvosmisleno utvrdio da se kada je u pitanju oštećeni M.D. radilo o službenom licu pri vršenju ili u vezi sa vršenjem službene dužnosti. Dakle, sud svoje zaključke bazira na utvrđenom činjeničnom stanju, a na osnovu izjava svjedoka, koji iskazi su kontradiktorni i u odnosu na iskaze među svjedocima i u odnosu na oštećenog M.D. i optuženog. Osim navedenog, podnosilac smatra i da je sud morao sprovesti uviđaj ili rekonstrukciju događaja radi provjere iskaza svjedoka koji su kontradiktorni u odnosu na način i mjesto izvršenja djela, kao i izvršiti suočenje svjedoka međusobno i svjedoka sa okrivljenim. Prvostepeni sud je povrijedio pravo na pravično suđenje, jer je bez valjanog obrazloženja, odbio dokazne predloge podnosioca, čime je podnosiocu ograničeno i pravo na odbranu. Međutim, sporno je postojanje krivice podnosioca, obzirom da se iz okolnosti samog događaja može zaključiti da nije postojao umišljaj na strani okrivljenog, a njegova uračunljivost je bila smanjena. Takođe, ocjena žalbenih razloga od strane drugostepenog suda je bila paušalna i neobrazložena, a sud je bio dužan prema načelu "in dubio pro reo", da u slučaju sumnje o krivici okrivljenog odluči na način koji je za njega povoljniji. Predložio je, da se usvoji ustavna žalba, ukinu osporene odluke i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

3. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi člana 68 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave ili pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja. U stavu 2 istog člana, propisano je da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava, koja podrazumijevaju da je podnosilac ustavne žalbe u postupku iskoristio sva pravna sredstva na koja je imao pravo u skladu sa zakonom, uključujući i djelotvorna i vanredna pravna sredstva i druga posebna pravna sredstva koja mogu dovesti do izmjene pojedinačnog akta u korist podnosioca ustavne žalbe, odnosno do prestanka ili ispravljanja radnje, odnosno prekida nepostupanja državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, odnosno uprave, pravnog lica ili drugog subjekta koji vrši javna ovlašćenja.

4. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajemčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Uvidom u spise predmeta, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

- Presudom Višeg suda u Podgorici, K. br. 7/18, od 15. maja 2019. godine, optuženi D.P., oglašen je krivim što je izvršio krivično djelo teško ubistvo u pokušaju iz člana 144 tačka 5 u vezi člana 20 Krivičnog zakonika, u sticaju sa krivičnim djelom teška krađa iz čl. 240 st. 1 tač. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, pa mu je Sud utvrdio za krivično djelo teško ubistvo u pokušaju iz člana 144 tačka 5 u vezi člana 20 KZ CG kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine, za krivično djelo teška krađa iz člana 240 stav 1 tačka 3 KZ CG, kaznu zatvora u trajanju od 2 (dvije) godine, pa ga sud osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 11 (jedanaest) mjeseci, u koju kaznu mu se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru, počev od 11. novembra 2017. godine od 10,30 časova, pa nadalje dok pritvor bude trajao. Obavezuje se optuženi da plati na ime troškova krivičnog postupka iznos od 150,00 eura, u roku od 15 dana po pravosnažnosti presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja. Oštećeni K.B. i D.M. se radi ostvarivanja imovinsko pravnog zahtjeva upućuju na redovnu građansku parnicu.

- Presudom Apelacionog suda Crne Gore, Kž. br. 70/19, od 9. oktobra 2019. godine odbijena je, kao neosnovana, žalba branioca optuženog D.P. i potvrđena prvostepena presuda.

- Rješenjem Vrhovnog državnog tužilaštva, Ktz. br. 72/19, od 26. decembra 2019. godine, odbijen je kao neosnovan predlog okrivljenog P.D. i njegovog branioca, za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv presude Višeg suda u Podgorici, K. br. 7/2018, od 15.

maja 2019. godine i presude Apelacionog suda Crne Gore, Kž. br. 70/2019, od 9. oktobra 2019. godine.

- Rješenjem Vrhovnog suda Crne Gore, Kž II br. 1/20, od 4. februara 2020. godine, odbijena je, kao neosnovana, žalba branioca okrivljenog D.P. i potvrđeno rješenje Vrhovnog državnog tužilaštva, Ktz. br. 72/19, od 26. decembra 2019. godine.

U obrazloženju rješenja je, u suštini, navedeno: da se Vrhovno državno tužilaštvo odredilo prema navodima predloga u dijelu tvrdnje da je okrivljenom u redovnom postupku bilo ograničeno pravo odbrane time što je sud u prvostepenom postupku odbio da sasluša svjedoke odbrane A.Ć. i D.D. na okolnost ranijeg poznanstva oštećenog i okrivljenog. Naime, na str.3 osporavanog rješenja ukazano je braniocu da odbijanjem predloga odbrane nije povrijeđeno pravo okrivljenog na odbranu, koji stav podržava i Vrhovni sud, a to imajući u vidu okolnosti na koje su se trebali izjašnjavati predloženi svjedoci odbrane. Naime, okolnosti navodnog poznanstva okrivljenog i oštećenog M.D. bez ikakvog su značaja za utvrđivanje odlučinih činjenica kada je u pitanju krivično djelo teška krađa iz čl.240 st.1 tač.3 KZ CG koje je okrivljeni izvršio na štetu oštećene B.K., kao i za utvrđivanje odlučinih činjenica u vezi krivičnog djela teško ubistvo u pokušaju iz čl.144 st.1 tač.5 u vezi čl.20 KZ CG koje je okrivljeni izvršio na štetu M.D. - inspektora CB P. dok je preduzimao radnju u vršenju službene dužnosti. Eventualno poznanstvo okrivljenog i oštećenog M.D. ili međusobno nepoznavanje u vrijeme izvršenja navedenih krivičnih djela nemaju nikakvog uticaja na utvrđivanje niti objektivnih niti subjektivnih elemenata bića predmetnih krivičnih djela i pravilno su sudovi u redovnom postupku smatrali da bi provođenje dokaza na te okolnosti, u smislu saslušanja svjedoka, vodilo nepotrebno odugovlačenju postupka i ne bi uticalo na utvrđenje drugačijeg činjeničnog stanja. Dakle, nije osnovan žalbeni navod da državno tužilaštvo nije odgovorilo na ove navode predloga, kao što i nije osnovan istaknuti stav u predlogu da su nižestepeni sudovi odbijanjem dokaza odbrane ograničili pravo okrivljenog na odbranu. U tom smislu ne može se ni cijeniti presuda Evropskog suda za ljudska prava *Popov protiv Rusije*, br.26853/04 iz 2006.godine, koju branilac potencira žalbom, pozivajući se na paragraf 188. Naime, u tom paragrafu Evropski sud je ocijenio da je odbijanje domaćih sudova da ispita svjedoke odbrane bez obzira na relevantnost njihovih izjava dovelo do ograničenja prava odbrane koja nijesu u skladu sa garancijama pravičnog suđenja, sadržanog u čl.6 Konvencije, ali se to odnosilo na okolnost predmeta *Popov v. Rusije*, u kome je osuda podnosioca predstavke bila zasnovana su sukobljenim dokazima protiv njega. U konkretnom slučaju ni jedan dokaz na kome su nižestepeni sudovi zasnovali zaključak o odlučnim činjenicama nije međusobno protivrječan - "sukobljen", pa se stoga ovakav prigovor branioca ne cijeni osnovanim, niti je u skladu sa praksom Evropskog suda na koju se poziva. Branilac takođe žalbom potencira da državno tužilaštvo nije odgovorilo na navode predloga u pogledu stava odbrane da oštećeni M.D. nije imao svojstvo službenog lica u vršenju službene dužnosti u vrijeme izvršenja predmetnog krivičnog djela i pri tom branilac potencira da su se takve okolnosti mogle razjasniti pribavljanjem radnih naloga i radnih obaveza oštećenog za dan izvršenja predmetnih krivičnih djela (10.11.2017.godine), a što su nižestepeni sudovi odbili. Nasuprot ovakvim žalbenim navodima Vrhovni sud konstatuje da se državno tužilaštvo u pobijanom rješenju na str.2 u pretposlednjem pasusu opredjelilo prema ovakvim navodima. S tim u vezi Vrhovni sud ukazuje da bi pribavljanje traženih podataka od MUP CG o radnom vremenu i radnim nalogima oštećenog M.D., za dan 10.11.2017.godine, bilo sasvim nepotrebno pri nesumnjivoj činjenici koja proizilazi iz obavještenja MUP-a od 15.02.2019.godine, a koji je potvrđen iskazom svjedoka oštećenog M.D., a naime da je oštećeni D. u vrijeme izvršenja predmetnog djela bio policijski službenik i obavljao poslove višeg policijskog inspektora u Sektoru kriminalističke policije (Odsjek za borbu protiv droge). Imajući takvo radno-pravno svojstvo oštećeni je bio dužan obavljati policijske poslove i van dužnosti, samoinicijativno pružati pomoć svakom licu koje se nalazi u opasnosti, te sprječavati ili suzbijati radnje koje mogu da naruše javni red i mir i dr. (čl.12a Zakona o unutrašnjim poslovima). Dakle, nesumnjivo proizilazi da je oštećeni M.D. imao obavezu da interveniše u trenutku kada je bio narušen javni red i mir postupkom okrivljenog zbog kog je oštećena B.K., trčala za njim vičići "Upomoć lopov". Uz to okrivljeni priznaje da je znao da je oštećeni policijski službenik, a iz iskaza oštećenog M.D. proizilazi da se on okrivljenom tokom približavanja u pokušaju da ga uhvati predstavljao govoreći mu "policija, policija!". Dakle, kod ovakvog stanja stvari i zakonskih dužnosti policijskog službenika da u smislu čl.12a Zakona o unutrašnjim

poslovima službeno lice, interveniše kada je i van dužnosti, bilo je potpuno nepotrebno pribavljati podatke od MUP-a koje je zadatke oštećeni imao na dan 10.11.2017.godine i do kada mu je bilo radno vrijeme. Imajući navedeno u vidu Vrhovni sud ocjenjuje da u osporavanom rješenju nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.9 ZKP-u jer je datim razlozima odgovoreno na potencirane navode predloga okrivljenog i njegovog branioca. Vrhovni sud je pobijano rješenje ispitao po službenoj dužnosti u pogledu eventualne zahvaćenosti nekom od bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz čl.386 st.1 ZKP-u, na koje, u smislu čl.417 st.4 ZKP-u, pazi po službenoj dužnosti i utvrdio da takve povrede nijesu počinjene. Naime, kada je u pitanju rješenje Vrhovnog državnog tužilaštva kojim je odbijen predlog za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, po prirodi stvari, u postupku donošenja rješenja i u samom rješenju, mogu se eventualno počiniti jedino bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.4, 8 i 9 ZKP-u. Vrhovni sud se ocjenom žalbenih navoda odredio po pitanju bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.9 ZKP-u i u prethodnom dijelu ukazao zbog čega ta povreda postupka nije počinjena u osporavanom rješenju. Takođe, Vrhovni sud ocjenjuje da nije počinjena bitna povreda postupka iz čl.386 st.1 tač.4 ZKP-u, jer je Vrhovno državno tužilaštvo shodno čl.438 st.1 i st.3 ZKP-u stvarno nadležno da odlučuje o predlogu okrivljenog i njegovog branioca kojim traže podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Pobijanim rješenjem takođe nije počinjena ni bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz čl.386 st.1 tač.8 ZKP-u, jer je dispozitiv pobijanog rješenja razumljiv, nije protivrječan sam sebi, niti razlozima rješenja. Vrhovni sud podržava ocjenu Vrhovnog državnog tužilaštva da se predlogom branioca okrivljenog pobija činjenično stanje utvrđeno pravosnažnim presudama, koje ne može biti predmet preispitivanja po zahtjevu za zaštitu zakonitosti, pa time ni predlagati podizanje zahtjeva po tom osnovu. Naime, navodi predloga i ovdje razmatrane žalbe u dijelu tvrdnje o navodnoj protivrječnosti iskaza nekih svjedoka međusobno kao i iskaza svjedoka oštećenog od saslušanja do saslušanja, ne samo da predstavljaju činjenične primjedbe, već su u konkretnom slučaju sasvim nebitne i ne izazivaju ma kakvu, a kamo li znatnu sumnju u pogledu pravilnosti utvrđenja odlučnih činjenica u redovnom postupku. Kada su iskazi svjedoka međusobno, kao i iskazi pojedinih svjedoka od saslušanja do saslušanja, dosledni i podudarni u pogledu odlučnih činjenica, sasvim je bez značaja za ocjenu pouzdanosti takvih iskaza i utvrđenja odlučnih činjenica iz njih ukoliko se ti iskazi, u pogledu nebitnih činjenica, međusobno razlikuju, pa takođe i ako se iskaz samog oštećenog od saslušanja do saslušanja razlikuje u pogledu nebitnih činjenica i to je bez ikakvog uticaja na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje. Naime, u konkretnom slučaju, odlučne činjenice su nesumnjivo utvrđene, pa čak proizilaze i iz same odbrane okrivljenog, koji je u konačnom priznao da je oduzeo novčanik od oštećene K., jer je htio da dođe do novca za kupovinu heroina, a naročito drzak način oduzimanja novčanika nesumnjivo je utvrđen iz iskaza svjedoka oštećene K., koja je dosledna u iskazu u dijelu odlučinih činjenica, a naime da joj je okrivljeni oduzeo novčanik na način što ju je udario po ruci u kojoj je novčanik držala usled čega joj je novčanik ispao iz ruke, nakon čega ga je okrivljeni podigao i pobjegao. Takođe odlučne činjenice koje su utvrđene za krivično djelo teško ubistvo u pokušaju iz čl.144 tač.5 u vezi čl.20 KZ CG ničim se ne dovode u sumnju, pa se čak i potvrđuju iskazom okrivljenog, koji priznaje da je znao da je oštećeni M.D. policijski službenik, a priznaje i da ga je ubo nožem, ali se ne sjeća u kom trenutku, niti nekih posebnih detalja. Tvrdnja branioca da postoji sumnja u pravilno i potpuno činjenično stanje koje se tiče subjektivnih činjenica u vezi krivičnog djela teško ubistvo u pokušaju, i to navodno u pogledu ocjene da li je umišljaj okrivljenog bio usmjeren na lišenje života oštećenog ili nanošenje lake tjelesne povrede, pri čemu se potencira lokacija nanijetih povreda, bez ikakvih su osnova. Naime, nema nikakve sumnje da je na pravilan i potpun način prvostepeni sud, a što je potvrdio i drugostepeni sud, utvrdio da je umišljaj okrivljenog išao time da liši života oštećenog kako bi spriječio da ga liši slobode zbog krivičnog djela teška krađa i pravilno je ukazano od strane nižestepениh sudova da je sudska praksa pitanje umišljaja učinioca koji je nanio povrede oštećenom (iz vatrenog oružja ili uboda ostrim oruđem) u predjelu gornjeg dijela donjih ekstremiteta, gdje se nalaze vitalni krvni sudovi, pravno definisala kao svijest i volju da se oštećeni liši života, a ne da mu se nanese teška ili laka tjelesna povreda. Svi ostali žalbeni navodi, kao i navodi predloga za podizanje zahtjeva, su bez značaja i ne mogu se podvesti ni pod jedan osnov zbog kog odbrana može tražiti podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti (čl.438 st.1 tač.1 do 4 ZKP-u), pa ih je i nepotrebno komentarisati. Ukazati je pri tom da branilac u obrazloženju žalbe nije naveo u čemu vidi povredu Krivičnog zakonika na šetu okrivljenog koja je navodno počinjena osporavanim rješenjem državnog tužilaštva, niti povredu prava okrivljenog na odbranu, a po kojim osnovima to rješenje pobija. Rješenje državnog tužilaštva kojim se odbija predlog za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, po prirodi stvari, ne može se pobijati zbog povreda odredaba krivičnog postupka u žalbenom postupku, a po kom osnovu branilac takođe osporava

rješenje državnog tužilaštva. Vrhovni sud još jednom ukazuje da je imao u vidu i odredbu čl.444 ZKP-u, pa je ocjenio da nema nikakve, a kamo li znatne sumnje u istinitost odlučnih činjenica utvrđenih u odlukama protiv kojih se predlaže podizanje zahtjeva, pa nije bilo mjesta primjeni ove odredbe.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Član 35 stav 1

Svako se smatra nevinim dok se njegova krivica ne utvrdi pravosnažnom odlukom suda.

Član 37

Svakome se jemči pravo na odbranu, a posebno: da na jeziku koji razumije bude upoznat sa optužbom protiv sebe; da ima dovoljno vremena za pripremanje odbrane i da se brani lično ili putem branioca kojega sam izabere.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1, 2 i 3

Svako tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim po osnovu zakona.

Svako ko je optužen za krivično djelo mora se smatrati nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

Svako ko je optužen za krivično djelo ima sledeća minimalna prava: a) da bez odlaganja, podrobno i na jeziku koji razumije, bude obaviješten o prirodi i razlozima optužbe protiv njega; b) da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane; c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljnosredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno, kada interesi pravde to zahtijevaju; d) da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbijedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega; e) da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava u sudu.

IV MJERODAVNO PRAVO

Krivični zakonik Crne Gore („Službeni list RCG“, br. 70/03, 13/04, 47/06 i „Službeni list CG“, br. 40/08, 25/10, 32/11, 64/11, 40/13, 56/13)

Član 240 stav 1 tačka 3

Učinilac djela krađe (član 239). kazniće se zatvorom od jedne do osam godina, ako je krađa izvršena: 3) na naročito opasan ili naročito drzak način.

Član 144 tačka 5

Zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniće se: 5) ko liši života službeno ili vojno lice pri vršenju ili u vezi sa vršenjem službene dužnosti.

V OCJENA USTAVNOG SUDA

6. Ustavni sud je, polazeći od razloga navedenih u žalbi i sadržine prava koja se štite Ustavom i Konvencijom analizirao osporene odluke pored aspekta odredaba čl. 32 i 35 Ustava i člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, na koje je podnosilac ukazao u ustavnoj žalbi i sa stanovišta povrede prava na odbranu iz člana 37 Ustava.

7. Ocjenjujući razloge ustavne žalbe sa aspekta prava na pravično suđenje iz odredbe člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije, Ustavni sud je ocijenio da je podnosiocu žalbe, u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, bilo obezbijeđeno pravično suđenje. Osporene odluke donijeli su sudovi ustanovljeni Ustavom i zakonom, koji su postupali u granicama svoje nadležnosti i u propisanom sastavu, kao i da je postupak sproveden u skladu sa zakonskim odredbama.

8. Povredu prava na pravično suđenje podnosilac, u suštini, obrazlaže pitanjima načina na koji je utvrđeno činjenično stanje kroz ocjenu dokaza.

9. U vezi sa navodima kojima se osporava utvrđeno činjenično stanje i ocjena dokaza, Ustavni sud ukazuje da njegov zadatak nije da preispituje zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava. Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituiše redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (*Tomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, broj 19354/02, i *Garzičić protiv Crne Gore*, presuda od 21. septembra 2010. godine, br. 17931/07). Dakle, Ustavni sud se neće miješati u način na koji sudovi povjeruju dokazima jedne strane u postupku na osnovu slobodne sudijske ocjene. To je isključivo uloga sudova, čak i kada su izjave svjedoka na javnoj raspravi i pod zakletvom suprotne jedna drugoj (*Doorson protiv Holandije*, presuda od 6. marta 1996. godine, objavljena u Izvještajima broj 1996-II, stav 78). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila, eventualno, proizvoljna i diskriminatorna. Dakle, u okviru nadležnosti po ustavnoj žalbi, Ustavni sud se bavi isključivo pitanjem eventualne povrede ustavnih prava ili prava iz Evropske konvencije u postupku pred redovnim sudovima, odnosno ispituje da li je tokom postupka pred nadležnim sudovima počinjena takva povreda koja postupak kao cjelinu čini nepravičnim za podnosioca.

10. U odnosu na navode podnosioca ustavne žalbe da je sud odbio pojedine dokazne predloge optuženog i njegovog branioca, Ustavni sud ukazuje da prema praksi Evropskog suda za ljudska prava, član 6 stav 1 Evropske konvencije ne daje stranci neograničeno pravo na izvođenje predloženih dokaza pred sudom. Sud koji vodi postupak treba da ocijeni da li bi izvođenje predloženih dokaznih radnji bilo relevantno za odlučivanje u konkretnom slučaju, pazeći da ne naruši cilj i smisao prava na pravično suđenje. Dakle, redovni sudovi imaju određenu diskrecionu ocjenu u vezi sa tim koje će argumente i dokaze prihvatiti u određenom predmetu, ali istovremeno imaju obavezu da obrazlože svoju odluku tako što će navesti jasne i razumljive razloge na kojima su tu odluku zasnovali (*Suominen protiv Finske* broj 37801,

presuda od 1. jula 2003). U kontekstu navedenog, Ustavni sud zapaža da je u konkretnom slučaju, prvostepeni sud odluku o odbijanju pojedinih predloga branioca optuženog, donio nakon sprovedenog dokaznog postupka, dajući pri tom valjane i iscrpne razloge, koje Ustavni sud ne smatra proizvoljnim i uopštenim. U smislu prethodno navedenog, Ustavni sud podsjeća da o osnovanosti predloga odlučuje isključivo sud čime se sprečava neosnovano odugovlačenje krivičnog postupka i štiti princip ekonomičnosti istog. Dakle, Sud nije dužan da prihvati dokazne predloge stranaka u pogledu izvođenja novih dokaza kada nađe da je krivična stvar u dovoljnoj mjeri rasvijetljena već izvedenim dokazima.

11. Prema ocjeni Ustavnog suda, nadležni sudovi su na ustavno pravno prihvatljiv način objasnili zašto nijesu osnovani navodi predloga i razmatrane žalbe u dijelu tvrdnje o navodnoj protivrječnosti iskaza nekih svjedoka međusobno kao i iskaza svjedoka oštećenog od saslušanja do saslušanja. Naime, ocjena je sudova da navodi podnosioca ne samo da predstavljaju činjenične primjedbe, već su u konkretnom slučaju sasvim nebitni i ne izazivaju ma kakvu, a kamo li znatnu sumnju u pogledu pravilnosti utvrđenja odlučnih činjenica u redovnom postupku. Dakle, kada su iskazi svjedoka međusobno, kao i iskazi pojedinih svjedoka od saslušanja do saslušanja, dosledni i podudarni u pogledu odlučnih činjenica, sasvim je bez značaja za ocjenu pouzdanosti takvih iskaza i utvrđenja odlučnih činjenica iz njih ukoliko se ti iskazi, u pogledu nebitnih činjenica, međusobno razlikuju, pa takođe i ako se iskaz samog oštećenog od saslušanja do saslušanja razlikuje u pogledu nebitnih činjenica i to je bez ikakvog uticaja na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje.

12. U konkretnom slučaju, Ustavni sud je utvrdio da je prvostepeni sud u potpunosti opisao proces pojedinačne ocjene dokaza i njihovog dovođenja u međusobnu vezu, na osnovu čega je izveo zaključak da je podnosilac ustavne žalbe počinio krivična djela koja su mu stavljena na teret i da je krivično odgovoran za njihovo izvršenje. Krivica podnosioca utvrđena je u krivičnom postupku pred Višim sudom u Podgorici, koje činjenično utvrđenje je na osnovu opsežnog dokaznog postupka prihvatio i Apelacioni sud Crne Gore.

13. Podnosilac žalbe i njegov branilac, podnijeli su Vrhovnom državnom tužilaštvu predlog za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti protiv osporenih presuda, navodeći da je povrijeđen Krivični zakonik na štetu okrivljenog, njegovo pravo na odbranu, te odredbe krivičnog postupka u žalbenom postupku. Navedeni predlog je rješenjem Vrhovnog državnog tužilaštva odbijen, kao neosnovan, jer nema razloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti u konkretnom slučaju, utvrđujući da su sudovi pravilno utvrdili sve odlučne činjenice od značaja za ocjenu postojanja krivičnih djela i krivice podnosioca, da je činjenično stanje pravilno pravno kvalifikovano, te da su odredbe Krivičnog zakonika na odluku o kazni pravilno primijenjene.

14. Odlučujući o navodima žalbe na rješenje Vrhovnog državnog tužilaštva, kojim je odbijen predlog branioca okrivljenog (podnosioca) za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud se povodom istih detaljno izjasnio i dao obrazložene pravne razloge, zašto smatra da je podnosiočeva žalba neosnovana. Iznijeti stavovi i razlozi za donošenje takve odluke, po ocjeni Ustavnog suda, nijesu posljedica proizvoljnog tumačenja i samovoljne primjene materijalnog i procesnog prava u odnosu na podnosioca ustavne žalbe.

15. U osporenim odlukama su data detaljna obrazloženja zauzetih stavova u pogledu činjeničnog stanja koje je utvrdio prvostepeni sud i razlozi o odlučnim činjenicama za pravilno presuđenje u žalbenom postupku i postupku povodom predloga za podizanje zahtjeva za zaštitu zakonitosti. Iz tih razloga, Ustavni sud ocjenjuje da je postupak, koji je prethodio ustavnosudskom postupku, sagledavajući ga kao jedinstvenu cjelinu, bio vođen na način kojim je podnosiocu ustavne žalbe bilo obezbijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

16. Ustavni sud ocjenjuje da je neosnovano ukazivanje podnosioca žalbe da su redovni sudovi prekršili načelo „*in dubio pro reo*“, s obzirom da su u nedostatku pravno valjanih dokaza bili dužni da ga oslobode od optužbe.

17. Jedan od osnovnih principa Zakonika o krivičnom postupku jeste zahtjev da sud i drugi organi istinito i potpuno utvrde kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno okrivljenog, tako i one koje idu u njegovu korist. Prema mišljenju Ustavnog suda, princip „*in dubio pro reo*“ može biti doveden u pitanje ukoliko izostane cjelovita analiza svih provedenih dokaza u obrazloženju sudske odluke, koja ostavlja sumnju u pogledu krivice podnosioca.

18. U konkretnom slučaju, Ustavni sud smatra, da su razlozi koje je naveo prvostepeni sud, a koji su ga opredijelili za donošenje osporene presude, što je potvrdio i instaciono viši sud, ne dovode u sumnju odluku suda o krivičnoj odgovornosti podnosioca žalbe, niti se iz bilo čega može utvrditi da su sudovi postupali sa predubjeđenjem o krivici podnosioca, ili da je neka činjenica ostala nerazjašnjena. Naime, ishod postupka redovni sudovi su bazirali na pojedinačnoj i sveukupnoj ocjeni izvedenih personalnih i materijalnih dokaza, na osnovu kojih su utvrdili činjenice odlučne za primjenu materijalnog prava i odluku o krivičnoj sankciji.

19. Ocjenjujući razloge ustavne žalbe sa aspekta odredbe člana 37 Ustava Crne Gore i člana 6 stav 3 Konvencije, Ustavni sud je utvrdio da podnosiocu u predmetnom krivičnom postupku nije povrijeđeno pravo na odbranu. Ustavni sud nalazi da je važno napomenuti da je Ustavom, kao jedno od posebnih prava koje se garantuje okrivljenom u krivičnom postupku, izričito utvrđeno pravo na odbranu, koje podrazumijeva: pravo okrivljenog da izloži svoju odbranu, da učestvuje u postupku, prati tok postupka, ispituje svjedoke i vještake, ulaže pravna sredstva i preduzima druge zakonom dopuštene procesne radnje. Eventualna povreda navedenog prava mogla bi postojati u slučaju da podnosiocu nije bilo omogućeno da ravnopravno i aktivno učestvuje u postupku, da bude saslušan, da predlaže dokaze, daje svoje primjedbe i iznese svoju odbranu lično i uz stručnu pomoć branioca.

20. Uvidom u osporene odluke, Ustavni sud je utvrdio da je podnosiocu ustavne žalbe bilo omogućeno da detaljno i na jeziku koji razumije, bude obaviješten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega, da je imao dovoljno vremena i mogućnosti za pripremu odbrane te da je imao izabranog branioca. Naime, u konkretnom slučaju, odlučne činjenice su nesumnjivo utvrđene, pa čak proizilaze i iz same odbrane okrivljenog, koji je u konačnom

priznao da je oduzeo novčanik od oštećene K., jer je htio da dođe do novca za kupovinu heroína, a naročito drzak način oduzimanja novčanika nesumnjivo je utvrđen iz iskaza svjedoka oštećene K., koja je dosledna u iskazu u dijelu odlučnih činjenica, a naime da joj je okrivljeni oduzeo novčanik na način što ju je udario po ruci u kojoj je novčanik držala usled čega joj je novčanik ispao iz ruke, nakon čega ga je okrivljeni podigao i pobjegao. Takođe, odlučne činjenice koje su utvrđene za krivično djelo teško ubistvo u pokušaju, ničim se ne dovode u sumnju, pa se čak i potvrđuju iskazom okrivljenog, koji priznaje da je znao da je oštećeni M.D. policijski službenik, a priznaje i da ga je ubo nožem, ali se ne sjeća u kom trenutku, niti nekih posebnih detalja.

21. Kako se navodima ustavne žalbe ne ukazuje ni na jednu od pomenutih garancija koje pravo na odbranu u sebi sadrži, već tvrdnje o navodnoj povredi prava predstavljaju izraz nezadovoljstva osuđujućom presudom, to Ustavni sud nalazi da su takvi navodi neosnovani.

22. Stoga, Ustavni sud ocjenjuje da u postupku koji je prethodio ustavno-sudskom ne postoji bilo šta, što bi ukazivalo da je podnosiocu, kao okrivljenom i osuđenom u konkretnom slučaju, povrijeđeno pravo na odbranu u predmetnom krivičnom postupku, koji se vodio protiv njega.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 323/20
30. oktobar 2024. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Dragana Đuranović,s.r.